

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Височанська М.Я., заступник директора з наукової роботи та інноваційного розвитку, спеціальність 051 Економіка
Інститут агроєкології і природокористування НААН України

У період воєнного стану, коли пріоритетом є ефективна відповідь на військове вторгнення, стандартні мирні процедури управління земельними ресурсами, які можуть займати місяці, стають неадекватними. Швидке ухвалення рішень щодо використання земель, їх цільового призначення, землеустрою та легалізації прав на землю стає ключовим для підтримки оперативного функціонування економіки України в умовах війни. Така оперативність необхідна для адаптації до викликів, що виникають внаслідок збройного конфлікту і забезпечення невідкладних потреб країни.

Ця потреба в оперативності вимагає від влади впровадження спеціальних, адаптованих до умов кризи, процедур, що дозволяють швидко реагувати на нагальні земельні питання, важливі для оборони, безпеки та підтримки життєдіяльності населення. Такі заходи можуть включати спрощення бюрократичних процедур, цифровізацію процесів управління та реєстрації земель, а також надання тимчасових повноважень місцевим органам влади для оперативного розв'язання земельних питань. Ключовою є також розробка та імплементація чітких критеріїв для визначення пріоритетності земельних ділянок, які мають бути надані або використані в першу чергу для задоволення критичних потреб, таких як розміщення військових об'єктів, створення інфраструктури для біженців або забезпечення продовольчої безпеки.

Законодавчі нововведення використання земель в умовах воєнного стану, зокрема, норми Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» зазначені в підрозділі 1.3 [1].

Закон України, що вносить зміни до деяких законів країни стосовно регулювання земельних відносин під час воєнного стану, встановлює, що оператори газотранспортних та газорозподільних систем, газосховищ, систем розподілу і передачі, підприємства, що забезпечують послуги питного водопостачання та централізованого водовідведення, а також організації, що займаються генерацією, транспортуванням та постачанням тепла і оператори електронних комунікацій отримують право на необмежений та безкоштовний доступ до земельних ділянок усіх форм власності, де розміщені їхні об'єкти (в тому числі спеціальні охоронні зони) для здійснення експлуатації та утримання

цих об'єктів у належному стані під час воєнного стану. Також ці підприємства звільняються від необхідності виконання рекультивації земель після завершення запланованих чи аварійних відновлювальних робіт [2].

Забезпечення гнучкості та ефективності земельного управління в умовах воєнного стану стає фундаментом для підтримки стійкості країни, захисту її громадян та забезпечення неперервності критично важливих функцій суспільства. Важливим аспектом є також залучення до процесу відновлення постраждалих територій після завершення активних бойових дій, що вимагатиме від уряду додаткових зусиль для реінтеграції та відновлення земельних ресурсів, адаптованих до мирного розвитку та відбудови країни.

Використання земель сільськогосподарського призначення в умовах воєнного стану набуває особливих економічних аспектів, які вимагають глибокого розуміння та адаптації до змінених обставин. Перш за все, це стосується забезпечення продовольчої безпеки країни, що стає критично важливим завданням. Підтримка стабільного виробництва та постачання сільськогосподарської продукції вимагає від уряду та відповідних органів влади ефективного розподілу ресурсів, а також оперативного реагування на виклики, що виникають через воєнні дії.

Одним з ключових аспектів є перерозподіл земель сільськогосподарського призначення для вирішення нагальних потреб, таких як розміщення військових об'єктів або біженців. Це вимагає гнучкості в земельному законодавстві та можливості швидкого переведення земель з одного виду використання в інший без зайвої бюрократії.

Крім того, важливим елементом є залучення інвестицій для відновлення пошкодженого сільськогосподарського виробництва, а також розвитку інфраструктури, що підтримує це виробництво. Це може включати відновлення зрошувальних систем, доріг, складських приміщень, що необхідно для забезпечення ефективного виробництва та розподілу продукції.

Також важливо забезпечити захист прав власників та користувачів земель, щоб мотивувати їх до продовження господарської діяльності навіть в умовах воєнного стану. Це може включати компенсаційні механізми за втрати або пошкодження земель, а також пільгові кредити та податкові стимули для підтримки сільськогосподарського сектору.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану: Закон України від 24 березня 2022 р. №2145-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-20#Text> (дата звернення 15.02.2024)

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 12 травня 2022 р. № 2247-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2247-20#Text> (дата звернення 17.02.2024).

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ЗБІРКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ, СТУДЕНТІВ ТА АСПІРАНТІВ
ЗЕМЛЕУСТРІЙ І ТОПОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА
ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ І ЗМІНИ КЛІМАТУ"**

**7 - 8 березня 2024 р.
м. Київ, Україна**

УДК 332.3:528.4:551.583 «364» «366»

Друкується за рішенням Вченої ради факультету землепорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України, протокол № 8 від 19 квітня 2024 року

Рецензенти:

Євсюков Т.О. – доктор економічних наук, професор;

Кошель А.О. – доктор економічних наук, доцент;

Мединська Н.В. – доктор економічних наук, доцент.

Землеустрій і топографічна діяльність в умовах війни та післявоєнного відновлення і зміни клімату (GEOPOINT - 2024). Збірка наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, студентів та аспірантів (м. Київ, 7-10 березня 2024 р.) / За науковою редакцією проф. Ковальчука І.П. К.: Вид. центр НУБІП, 2024. 223 с.

У збірці наукових праць подаються результати досліджень, присвячених ролі землепорядкування і топографо-геодезичних та картографічних вишукувань у вирішенні проблем відбудови пошкоджених і зруйнованих російськими військами в період неоголошеної України війни поселень, об'єктів інфраструктури, сільськогосподарських і лісогосподарських угідь, гідротехнічних, енергетичних, водогосподарських та промислових споруд, природозаповідних, історико-культурних та інших складових навколишнього середовища України. Також висвітлюються питання, пов'язані з дослідженням впливу змін клімату на стан і використання земельних та водних ресурсів.

Для фахівців у сфері геодезії, картографії та землеустрою, екологів, географів, працівників аграрного сектору, природоохоронних установ, органів місцевого самоврядування.

За зміст публікацій, достовірність викладених наукових фактів відповідальність несуть автори.

Відповідальний за макетування і друк: доц. **Бутенко Є.В.**

I

S
B

N

©Колектив авторів

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2024